

Hallituksen esitys eduskunnalle puolustusmateriaalialan pohjoismaisesta yhteistyöstä tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta sekä laiksi puolustusmateriaalialan teollisuuden yhteistyön tukemisesta pohjoismaiden välillä tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi maaliskuussa 2015 allekirjoitetun Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä puolustusmateriaalialan yhteistyöstä tehdyn sopimuksen. Sopimusjärjestely korvaa osittain Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä puolustusmateriaalialan teollisuuden yhteistyön tukemisesta vuonna 2001 tehdyn sopimuksen, joten esityksessä ehdotetaan myös, että eduskunta hyväksyisi viime mainitun sopimuksen osittaisen päättämisen.

Osapuolten tavoitteena on tehdä uudistettu sopimusjärjestely, jonka puitteissa tehdään yhteistyötä puolustusmateriaalin elinkaaren eri vaiheissa ja luodaan mahdollisesti uusia tai päivitetään olemassa olevia järjestelyitä. Lisäksi tavoitteena on luoda poliittiset ja oikeudelliset puitteet osapuolten puolustusmateriaaliteollisuuden yhteistyön laajentamiselle. Tarkoituksena on hyödyntää mahdollisimman tehokkaasti puolustusmateriaalialan yhteistyömahdollisuuksia ja välttää toimintojen tarpeetonta päällekkäisyyttä.

Sopimusjärjestelyn puitteissa tehtävät eri aihealueita koskevat alasopimukset mahdollistavat yhteistyön syventämisen ja luovat muun muassa edellytykset yhteisille puolustusmateriaalihankinnoille ja -hankkeille. Alasopimusten tarkoituksena on yhtenäistää viranomaismääräyksiä esimerkiksi vientivalvonnan alalla ja parantaa puolustusmateriaalin yhteensopivuutta sekä osapuolten huoltovarmuuden edellytyksiä. Sopimusjärjestelyä voidaan soveltaa myös kahdenväliseen yhteistyöhön Tanskan, Norjan ja Ruotsin kanssa.

Esitykseen sisältyvät lakiehdotukset sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja vuonna 2001 tehdyn sopimuksen osittaisesta päättämisestä. Sopimus tulee voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä siitä, kun tallettajavaltio Norja on vastaanottanut kaikkien osapuolten ratifioimis- tai hyväksymiskirjat. Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti sopimuksen kanssa.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 JOHDANTO.....	3
2 NYKYTILA.....	4
2.1 Puolustusmateriaalialan yhteistyöjärjestelyt Pohjoismaissa.....	4
2.2 Puolustusmateriaaliyhteistyöhön liittyvän sopimusjärjestelmän uudistaminen.....	5
3 ESITYKSEN TAVOITTEET.....	7
3.1 Tavoitteet.....	7
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	7
4.1 Taloudelliset vaikutukset.....	7
4.2 Yritysvaikutukset.....	7
5 ASIAN VALMISTELU.....	7
5.1 Sopimusneuvottelut.....	7
5.2 Esityksen valmistelu Suomessa.....	8
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	9
1 SOPIMUKSEN SISÄLTÖ JA SEN SUHDE SUOMEN LAINSÄÄDÄNTÖÖN.....	9
2 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	14
2.1 Laki Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä puolustusmateriaalialan yhteistyöstä tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.....	14
2.2 Laki Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä puolustusmateriaalialan teollisuuden yhteistyön tukemisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain muuttamisesta.....	14
3 VOIMAANTULO.....	15
4 EDUSKUNNAN SUOSTUMUKSEN TARPEELLISUUS JA KÄSITTELYJÄRJESTYS.....	15
LAKIEHDOTUKSET.....	16
Laki Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä puolustusmateriaalialan yhteistyöstä tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.....	16
Laki Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä puolustusmateriaalialan teollisuuden yhteistyön tukemisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain muuttamisesta.....	17
SOPIMUSTEKSTI.....	18
LIITE.....	28
RINNAKKAISTEKSTI.....	28
Laki Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä puolustusmateriaalialan teollisuuden yhteistyön tukemisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain muuttamisesta.....	28

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Eurooppalaiset valtiot puolustusratkaisusta riippumatta ovat yhä riippuvaisempia monikansallisen puolustusyhteistyöstä sotilaallisten suorituskykyjen kehittämiseksi, ylläpitämiseksi ja käyttämiseksi. Keskinäisriippuvuus kasvaa myös Pohjoismaissa ja muun muassa valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisessa selonteossa 2016 (VNS 7/2016) tunnustetaan pohjoismaisen ulko- ja turvallisuuspoliittisen yhteistyön keskeinen merkitys Suomelle. Puolustusmateriaalialan kansainvälinen yhteistyö tukee Suomen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan tavoitteita. Puolustusmateriaaliyhteistyön parantamisella pyritään varmistamaan Suomen kannalta keskeiset sotilaallisen huoltovarmuuden edellytykset. Tavoitteena on turvata väestön toimeentulo, maan talouselämän ja maanpuolustuksen kannalta välttämätön ja kriittinen tuotanto sekä palvelut ja infrastruktuuri vakavissa häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

Valtioneuvoston päätös huoltovarmuuden tavoitteista (857/2013) sisältää tavoitteita sotilaallista maanpuolustusta tukevan tuotannon ja palveluiden turvaamisesta ja edellyttää, että puolustushallinto edistää pohjoismaista yhteistyötä erityisesti ampumatarvikelogistiikassa ja -tuotannossa sekä puolustusmateriaalin kunnossapidossa ja varastoinnissa. Kansainvälisten yhteistyöhankkeiden tavoitteena on, että puolustushallinto kehittää kahden- ja monenvälisiä huoltovarmuusjärjestelyjä sotilaallisten suorituskykyjen yhteisen kehittämisen, jakamisen ja käytön mahdollistamiseksi. Poikkeustilanteisiin varautuminen perustuu Suomessa vahvasti hallinnon ja elinkeinoelämän yhteistyölle ja tätä toimintamallia on pyritty laajentamaan pohjoismaiseen yhteistyöhön.

Niin puolustushallinto kuin puolustusteollisuus verkottuvat yhä enenevässä määrin eurooppalaisten ja pohjoismaisten toimijoiden kanssa. Yhteistyö on välttämätöntä alan kilpailukyyn ja elinkelpoisuuden säilyttämiseksi Suomessa tilanteessa, jossa sekä kotimaiset että maailmanmarkkinat supistuvat ja globaali kilpailutilanne kiristyy. Samaan aikaan puolustusteknologian nopea kehitys edellyttää jatkuvaa osaamisen kehittämistä. Riittävän kotimaisen puolustusteollisen ja -teknologisen perustan ja osaamisen ylläpitäminen edellyttää siten tiivistä ja monenvälistä kansainvälistä yhteistyötä. Yhteistyöllä tavoitellaan kustannustehokkuutta pyrkien samalla saavuttamaan operatiivista, taloudellista, teknistä ja teollista lisäarvoa sekä yhteensopivuutta, joka mahdollistaisi jatkossa Pohjoismaiden puolustusvoimien ja puolustusteollisuuden nykyistä tiiviimmän ja laaja-alaisemman yhteistyön täydentämään kansallisia puolustusratkaisuja ja suorituskykyä.

Eduskunnan hyväksyttäväksi esitetyn sopimusjärjestelyn taustalla on myös puolustusmateriaalialaa koskeva EU-lainsäädäntö, erityisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi hankintaviranomaisten ja hankintayksiköiden tekemien rakennusurakoita sekä tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekemisen yhteensovittamisesta puolustus- ja turvallisuusala ja direktiivien 2004/17/EY ja 2004/18/EY muuttamisesta (2009/81/EY), jäljempänä puolustus- ja turvallisuushankintadirektiivi, sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/43/EY yhteisön sisällä tapahtuvia puolustukseen liittyvien tuotteiden siirtoja koskevien ehtojen yksinkertaistamisesta, jäljempänä sisäisten puolustustarvikesiirtojen direktiivi. Näiden direktiivien tuomat muutokset koskien puolustushankintoja sekä puolustustarvikkeiden sisäisiä siirtoja ovat edellyttäneet voimassaolevan pohjoismaisen sopimusjärjestelyn päivittämistä.

Uudistettu pohjoismaiden välinen sopimus Agreement between the Governments of Denmark, Finland, Norway and Sweden concerning Cooperation in the Defence Materiel Area, jäljempänä pääsopimus, allekirjoitettiin Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin puolustusministereiden toimesta Arvidsjaurissa, Ruotsissa 10 päivänä maaliskuuta 2015. Tässä esityksessä sopimusjärjestelyllä tarkoitetaan sopimuskokonaisuutta, jossa pääsopimukseen kuuluvat sen kiinteinä osina erikseen neuvoteltavat eri aihealueita koskevat alasopimukset, joista on lyhyt selvitys jäljempänä jaksossa 2.2.

2 Nykytila

Euroopan unionin sisämarkkinoiden kehittäminen puolustusmateriaalisektorilla on ollut luonnollinen kehityssuunta tilanteessa, jossa kansainvälinen kilpailu kiristyy ja EU:n sisämarkkinoiden toimintaa halutaan tehostaa. EU ja Nato ovat keskeisiä monenvälisen yhteistyön rakenteita, mutta käytännön yhteistyö yksittäisten suorituskykyjen osalta on usein helpompaa pienemmissä maaryhmissä (muun muassa alueellisesti) tai kahdenvälisesti. Yhteistyöfoorumit eivät ole keskenään kilpailevia vaan toisiaan täydentäviä. Suomen tavoitteena on osallistua kansainvälisiin turvallisuus- ja puolustusalan yhteistyöhankkeisiin keskeisten toimijoiden kuten Euroopan puolustusviraston (EDA), Naton sekä pohjoismaisen puolustusyhteistyöjärjestely Nordefcon (Nordic Defence Cooperation) puitteissa. Suomen kannalta EU-lainsäädännön tuomia mahdollisuuksia voidaan pyrkiä hyödyntämään erityisesti yhteistyössä muiden Pohjoismaiden kanssa, koska pohjoismaiselle puolustusmateriaalialan yhteistyölle on jo olemassa olevia toimivia rakenteita, sopimusjärjestelyitä ja perinteitä. Tärkein yhteistyöfoorumi on Nordefco, jonka toimintaan eduskunnan hyväksyttäväksi esitetty sopimusjärjestely perustuu.

Viime vuosina pohjoismainen yhteistyö turvallisuus- ja puolustuspolitiikassa on tiivistynyt, vaikka maiden turvallisuus- ja puolustuspoliittiset ratkaisut eroavat toisistaan. Islanti, Norja ja Tanska kuuluvat Natoon, Suomi ja Ruotsi eivät. Ruotsi, Suomi ja Tanska kuuluvat Euroopan unioniin, Islanti ja Norja eivät. Tanskalla on EU:ssa varauma EU:n yhteisen turvallisuus ja puolustuspolitiikan (YTPP) osalta eli se ei osallistu YTPP-toimintaan. Pohjoismaiden erilaiset ratkaisut eivät kuitenkaan estä käytännön yhteistyötä ja ne jakavat monilta osin samankaltaisen käsityksen turvallisuuden edellytyksistä ja haasteista. Pohjoismaiden ulkoministerien julkilausumassa (04/2014) todettiin ulko- ja turvallisuuspoliittisen yhteistyön vahvistamispyrkimyksen perustuvan lähtökohtaisesti yhteisesti jaettuun laajaan turvallisuuskäsitykseen. Yhdessä toimien Pohjoismaat voivat vahvistaa oman alueensa turvallisuutta ja lisätä vaikutustaan kansainvälisen turvallisuuden edistämiseen liittyvissä kysymyksissä.

Pohjoismaisen puolustusyhteistyön osana puolustusmateriaaliyhteistyöllä tavoitellaan puolustukselle operatiivista, taloudellista ja teknistä lisäarvoa, joka mahdollistaa jatkossa pohjoismaiden puolustusvoimien nykyistä tiiviimmän yhteistoiminnan sekä suorituskyky-yhteistyön muun ohella yhteisen kehittämisen, ylläpidon ja käytön osalta. Suorituskykyjen kehittäminen Pohjoismaiden kesken täydentää myös Naton ja EU:n puitteissa tehtävää yhteistyötä. Puolustusmateriaalialan käytännön yhteistyötä tehdään valtioiden, viranomaisten ja yritysten tasolla sekä kahden- että monenvälisesti. Yhteistyötä pyritään tekemään puolustusmateriaalin elinkaaren eri vaiheissa. Erityisesti viranomaistason pohjoismaisen yhteistyön syventäminen palvelee sotilaallisten suorituskykyjen ylläpidon ja kehittämisen ohella yhteensopivuutta, joka osaltaan mahdollistaa tehokkaamman yhteistoiminnan koulutuksessa, harjoituksissa, valvonta-tehtävissä, materiaalihankinnoissa ja kriisinhallintaoperaatioissa.

2.1 Puolustusmateriaalialan yhteistyöjärjestelyt Pohjoismaissa

Pohjoismaiden puolustusministerit allekirjoittivat 5 päivänä marraskuuta 2009 yhteisymmärryspöytäkirjan uudesta kokonaisvaltaisesta pohjoismaisesta puolustusyhteistyöjärjestelystä

(Memorandum of Understanding between the Ministry of Defence of the Kingdom of Denmark and the Ministry of Defence of the Republic of Finland and the Ministry for Foreign Affairs of Iceland and the Ministry of Defence of the Kingdom of Norway and the Government of the Kingdom of Sweden on Nordic Defence Cooperation, jäljempänä Nordefco MoU). Yhteisymmärryspöytäkirja tuli voimaan 5 päivänä joulukuuta 2009, jolloin tuli voimaan myös sopimus aiemman pohjoismaisen puolustusmateriaalijärjestelyn (Nordac) lakkauttamisesta. Lakkautetut yhteistyöjärjestelyt sisällytettiin Nordefco-yhteistyön alle ja Nordefco MoU sisältää näin ollen kolme laajaa yhteistyöalaa, jotka ovat puolustuspolitiikka, operaatiot ja suorituskvyt. Yhteistyöalojen puitteissa on tavoitteena vahvistaa osallistujamaiden kansallista puolustusta, löytää synergiaetuja ja edistää tehokkaita yhteistyöratkaisuja.

Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä allekirjoitettiin 2 päivänä joulukuuta 1994 puolustusmateriaalialan yhteistyötä koskeva puitesopimus (SopS 90/1994), joka mahdollisti yhteistyön puolustusmateriaalin tutkimuksen, kehittämisen, huollon ja hankintatoimen alalla. Sopimusta muutettiin vuonna 2000 siten, että se mahdollisti myös kahdenvälisen yhteistyön ja huoltovarmuustavoitteiden edistämisen. Muutettu puitesopimus Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä puolustusmateriaalialan yhteistyöstä tuli voimaan 7 päivänä marraskuuta 2000 (SopS 1/2001).

Vuonna 2000 tehdyssä puitesopimuksessa sovittiin, että sen tavoitteiden toteuttamiseksi tehdään puolustusmateriaalialaa koskeva yhteistyösopimus ja vuonna 2001 allekirjoitettiin sopimus puolustusmateriaalialan teollisuuden yhteistyön tukemisesta Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä (SopS 12-13/2003). Sopimuksen tarkoituksena on ollut luoda poliittiset ja oikeudelliset puitteet sopimuspuolten puolustusmateriaaliteollisuuden yhteistyön laajentamiselle yhteispohjoismaisiksi tuotantoyrityksiksi ja sopimuksen allekirjoittamisen yhteydessä Suomi, Norja ja Ruotsi allekirjoittivat Nammo AS — Nordic Ammunition Companya koskevan liitteen.

Teollisuuden yhteistyön tukemisesta tehdyssä sopimuksessa olevia määräyksiä integroidun tuotannon vientivalvonnasta sekä huoltovarmuuden turvaamisesta on pidetty sopimuksen keskeisinä osina. Vientivalvonnan osalta sopimuksella pyrittiin yhdenmukaistamaan menettelyitä ja luomaan yhteisiä toimintamalleja edistämään sopimuksessa tarkoitettujen yhteisyritysten toimintaa sekä yksinkertaistamaan sopimuspuolten välisiä puolustustarvikkeiden siirtoja. Integroidussa tuotannossa keskeisiksi ajateltiin toimitusvarmuutta, omistussuhteiden ristikkäisyyttä sekä tuotantolinjojen optimointia. Ne koettiin merkittävämmiksi kuin kauppavirtojen muodollinen tasapaino, joten tiukoista vastakauppavelvoitteista luovuttiin. Sopimuksessa on kuitenkin mahdollistettu kaupan kehittymisen seuraaminen ja tarvittaessa myös kauppaa tasapainottavat toimet sopimuksen sisäisen rakenteen avulla. Sopimuksen soveltamista ja hallinnointia varten perustettiin hallitustenvälinen konsultaatioryhmä (HKR).

2.2 Puolustusmateriaaliyhteistyöhön liittyvän sopimusjärjestelmän uudistaminen

Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin puolustusministerit asettivat marraskuussa 2011 pohjoismaisen työryhmän uudistamaan teollisuuden yhteistyön tukemisesta tehtyä sopimusta. Uudistamistarpeen taustalla oli erityisesti edellä mainittu puolustusmateriaalia koskeva EU-lainsäädäntö, mutta myös se, että sopimuksen käytännön soveltaminen ei kaikilta osin vastannut sille asetettuja tavoitteita. Teollisuuden yhteistyön tukemisesta tehdyn sopimuksen tarkoituksena oli luoda poliittiset ja oikeudelliset puitteet sopimuspuolten puolustusmateriaaliteollisuuden yhteistyön laajentamiselle, jota tapahtuikin, mutta ei varsinaisesti sopimusjärjestelyn puitteissa. Sopimuksen toimitusvarmuusmääräykset ja liitejärjestely ovat olleet tärkeä edellytys erityisesti pohjoismaisen puolustusalan yrityksen Nammo AS:n luomisen kannalta. Muu-

toin sopimuksen mukaisia mekanismeja, kuten toimitusvarmuus- tai vientivalvontalausekkeitä, ei ole käytännössä ollut tarvetta soveltaa.

Asetetun työryhmän tavoitteena oli tehdä uudistettu valtiosopimusjärjestely, jonka puitteissa tehtäisiin yhteistyötä puolustusmateriaalin elinkaaren eri vaiheissa ja luotaisiin uusia tai päivitetäisiin olemassa olevia puolustusmateriaalijärjestelyjä. Keväällä 2013 sopijamaiden puolustusministerit päättivät, että uudistettavan sopimuksen rakennetta muutetaan siten, että laaditaan yleinen pääsopimus, johon kaikki neljä valtiota sitoutuvat. Lisäksi sopimuksen osaksi tehdään eri aihealueita (kuten sotilaallinen huoltovarmuus, yhteiset hankinnat sekä puolustus-tarvikkeiden vientivalvonta) koskevia liitteitä, joihin sitoutumisesta kukin maa voi päättää tapauskohtaisesti. Aiempi yrityskohtainen liiterakenne oli koettu hankalaksi ja raskaaksi, ja tällaisesta rakenteesta haluttiin luopua.

Uudistustarpeen taustalla oli myös mahdollisten päällekkäisyyksien karsiminen ja toisaalta yhteistyön sitominen olemassa oleviin Nordefco-rakenteisiin ja Nordefco-sopimusjärjestelyyn nähden. Teollisuuden yhteistyön tukemisesta tehtyä sopimusta oli tarkoituksenmukaista päivittää myös, koska Tanskan, Suomen, Islannin, Norjan ja Ruotsin välinen turvallisuusluokitellun tiedon vastavuoroista suojaamista ja vaihtamista varten tehty sopimus (SopS 12/2013, General Security Agreement, yleinen turvallisuussopimus, GSA) tuli voimaan 9 päivänä helmikuuta 2013. Uudistetussa ja nyt hyväksyttäväksi esitettävässä sopimusjärjestelyssä noudetaan muun muassa turvallisuusluokitellun tiedon vaihtamisen, käsittelyn ja tähän tiedonvaihtoon liittyvien vierailujen osalta kyseistä yleistä turvallisuussopimusta. Turvallisuussopimuksen yleisenä tarkoituksena on helpottaa sopimuspuolten yhteistyötä niin, ettei turvallisuusluokitellun tiedon turvaa heikennetä.

Edellä kuvatun uudistustyön tuloksena tehtiin Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin hallitusten välinen uudistettu sopimus yhteistyöstä puolustusmateriaalialalla. Tämän esityksen valmistelun aikana on neuvoteltu kolmesta uudistetun sopimuksen alasopimuksesta, jotka koskevat puolustusmateriaaliyhteistyön yksittäisiä aihealueita.

Alasopimus puolustusmateriaalin yhteishankinnoista allekirjoitettiin Suomen, Ruotsin, Norjan ja Tanskan hallitusten valtuuttamien tahojen toimesta Helsingissä 9 päivänä toukokuuta 2016. Alasopimukseen kuuluu olennaisena osana kolme mallisopimusta (Implementing Arrangement) käytännön yhteishankintaprojektien toteuttamiseksi. Yhteishankintoja koskevan sopimuksen määräykset perustuvat monelta osin velvoitteisiin, jotka ovat peräisin puolustushankintoja koskevasta EU-lainsäädännöstä. Mainitun sopimuksen määräysten ja siihen liitettyjen mallisopimusten tarkoituksena on varmistaa mahdollisimman sujuva ja tarkoituksenmukainen yhteishankintamenettely. Osapuolten tulee muun muassa varmistaa, ettei kansallisissa laeissa, hankintamenettelyissä tai hallintokäytännöissä ole esteitä yhteishankinnalle.

Nyt hyväksyttäväksi esitettävä sopimusjärjestely korvaa pääosin vuonna 2001 tehdyn sopimuksen puolustusmateriaalialan teollisuuden yhteistyön tukemisesta, mutta sopimuksen 2 artiklan määräykset huoltovarmuudesta ja sen NAMMO AS -yritystä koskeva liite I jäävät edelleen voimaan liiteosapuolten välillä, kunnes ne päättävät toisin. Käytännössä huoltovarmuutta koskevat määräykset pysyvät voimassa, kunnes ne korvaava erillinen alasopimus huoltovarmuuden alalla saadaan neuvoteltua valmiiksi ja pannaan sopimuspuolten välillä täytäntöön. Kyseisen alasopimuksen tekemiseksi on käyty neuvotteluita pääsopimuksen kaikkien osapuolten kesken.

Vuoden 2001 sopimuksen sisältämät määräykset integroidun tuotannon vientivalvonnasta on tarkoitus kattaa ja korvata erillisellä alasopimuksella vientivalvonnasta. Kyseisen sopimuksen neuvottelut ovat käynnistyneet tämän esityksen viimeistelyvaiheessa.

3 Esityksen tavoitteet

3.1 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on saattaa voimaan Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä puolustusmateriaalian yhteistyöstä tehty sopimus, jolla päätetään osittain myös voimassa oleva Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä vuonna 2011 tehty sopimus puolustusmateriaalian teollisuuden yhteistyön tukemisesta. Uudistetun sopimuksen tavoitteena on luoda poliittiset ja oikeudelliset puitteet osapuolten puolustusmateriaalian yhteistyön laajentamiselle ja syventämiselle normaaliolojen sekä mahdollisten kriisien aikana. Sopimuksen 4 artiklan mukaisesti sen erottamattomaksi osaksi tehdään alasopimuksia, joiden tavoitteena on vahvistaa pohjoismaisen puolustus- ja turvallisuusalojen teollisuuden toimintaedellytyksiä sekä parantaa puolustushallinnon viranomaisten puolustusmateriaaliin liittyvää yhteistyötä puolustusmateriaalin koko elinkaaren ajan.

Pohjoismaiden välisen puolustusmateriaaliyhteistyön syventämiseksi on tarkoituksenmukaista yhtenäistää ja nopeuttaa maiden välisiä viranomaismenettelyitä muun muassa tiedon vaihtamiseksi ja vientilupamenettelyjen sujuvoittamiseksi. Pohjoismaiden puolustushallinnon viranomaisten kesken vallitsee yhteinen käsitys siitä, että vahva pohjoismainen puolustus- ja turvallisuusalojen teollisuus sekä viranomaisten yhteistyö ovat keskeisiä etenkin sotilaallisen huoltovarmuuden turvaamisen kannalta. Sopimuksessa todetaan yleiseksi tavoitteeksi osapuolten yhteistyö teollisuusyhteistyön kehittämiseksi ja kilpailukykyisen pohjoismaisen puolustusalan teollisuuden jatkokehittämiseksi tulevaisuudessa sekä sopimuspuolten tarve turvata puolustusmateriaalin toimitukset kansallisille puolustusvoimille rauhan ja kriisien aikoina.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä tuetaan toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on pohjoismaiden puolustushallintojen viranomaisten yhteistyön edistäminen puolustusmateriaalialalla. Yhteistyön avulla on mahdollista saavuttaa kustannussäästöjä suorituskyky-yhteistyön eri alueilla. On kuitenkin syytä huomioda, että kyseessä on raamisopimus, jossa sovitaan yhteistyön puitteista, toimintamalleista ja keskeisistä periaatteista. Mahdolliset vaikutukset riippuvat toteutettavan yhteistyön laadusta ja määrästä.

4.2 Yritysvaikutukset

Esityksellä voidaan arvioida olevan myönteisiä vaikutuksia erityisesti sellaisille puolustusalan yrityksille, jotka suoraan tai epäsuorasti hyötyvät esityksessä ehdotetun sopimusjärjestelyn soveltamisesta. Sopimusjärjestelyn yhtenä tavoitteena on mahdollisuuksien mukaan yhdenmukaistaa sopimusosapuolten viranomaismenettelyitä, kuten esimerkiksi vientivalvontakäytäntöjä. Tämä osaltaan voi helpottaa alalla toimivien yritysten hallinnollista taakkaa, joka puolestaan helpottaa sopimuksen soveltamisalaan kuuluvien yritysten vientiponnisteluja.

5 Asian valmistelu

5.1 Sopimusneuvottelut

Suomessa sopimusjärjestelyä koskeviin neuvotteluihin ovat osallistuneet puolustusministeriön edustajat saatuaan vastauksen neuvotteluvaltuus- ja ohjeistuskyselyyn ulkoasiainministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä sekä oikeusministeriöltä. Vastauksissa suhtauduttiin alasopimus-

ten tekemiseen myönteisesti ja todettiin, että puolustusministeriö voi vastata neuvotteluista. Neuvottelut käynnistyivät vuonna 2011. Yhteishankintoja koskevan alasopimuksen neuvottelut käynnistyivät vuonna 2014 ja neuvottelutyöryhmän puheenjohtajana toimi Suomen puolustusministeriö. Sopimusneuvotteluiden etenemisestä on tiedotettu eduskuntaa puolustusministeriön vuosittaisten valtiosopimusselvitysten yhteydessä ja muita intressitahoja kuten ulkoasianministeriötä, työ- ja elinkeinoministeriötä, puolustusteollisuutta ja puolustusvoimia eri asiayhteyksissä.

5.2 Esityksen valmistelu Suomessa

Hallituksen esitys on laadittu puolustusministeriössä yhteistyössä muiden toimivaltaisten ministeriöiden kanssa. Esityksestä on pyydetty lausunnot oikeusministeriöltä, sisäministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä, ulkoasiainministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, Huoltovarmuuskeskukselta, Puolustusvoimien pääesikunnalta, Elinkeinoelämän keskusliitolta, Puolustus- ja Ilmailuteollisuus ry:ltä ja Nammo Lapua Oy:ltä. Lausunnonantajien huomiot on otettu huomioon jatkovalmistelussa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Sopimuksen sisältö ja sen suhde Suomen lainsäädäntöön

Uudistettu sopimus yhteistyöstä puolustusmateriaalialalla on luonteeltaan yleinen puitesopimus, joten varsinaiset konkreettisemmat sopimusmääräykset tulevat eri substanssialoja koskeviin liitteisiin eli alasopimuksiin. Kukin alasopimus tulee voimaan vain niiden valtioiden välillä, jotka ovat sen hyväksyneet kansallisten menettelyjensä mukaisesti. Sopimusjärjestelyä voidaan pitää tarkoituksenmukaisena, koska alasopimuksilla on tarkoitus sopia konkreettisesta yhteistyöstä koskien niin normaali- kuin poikkeusoloja. Erona vuoden 2001 sopimukseen puolustusmateriaalialan teollisuuden yhteistyön tukemisesta uudistetussa sopimuksessa painotetaan yhteistyötä myös normaalioloissa, jolloin mahdollisia poikkeusoloja ennakoivat järjestelyt tulee olla sovittuna.

Pääsopimus sisältää määräykset yhteistoiminnan hallinnoimisesta, jota varten perustetaan pohjoismainen konsultaatioryhmä (NCG), joka on kokonaisvastuussa pääsopimuksen mukaisen toiminnan ohjauksesta, toteuttamisesta ja seurannasta. Tiedonvaihto on nähty erityisen tärkeänä ennakoivan valmistautumisen mahdollistamiseksi eri aihealueilla ja sopimuksen alla voidaan vaihtaa myös turvallisuusluokiteltua tietoa yleisen turvallisuussopimuksen (GSA) mukaisesti.

Johdanto. Pääsopimuksen johdanto-osan mukaan osapuolet pyrkivät kehittämään kilpailukykyisen pohjoismaisen teollisuuden yhteistyötä ottaen huomioon puolustus- ja turvallisuushankintadirektiivin, puolustustarvikkeiden sisäisten siirtojen direktiivin sekä ottamaan huomioon sen, että vahva pohjoismainen puolustusteollisuus on tärkeää huoltovarmuuden turvaamisen kannalta. Pääsopimuksen mukaisen toiminnan tulee olla sopusoinnussa osapuolten kansainvälisten velvoitteiden kanssa, kuten Tanskan, Suomen ja Ruotsin EU-jäsenyyden kanssa, Norjan ETA-jäsenyyden kanssa sekä Tanskan ja Norjan Nato-jäsenyyden kanssa.

Johdannossa korostetaan vahvan pohjoismaisen puolustusteollisuuden merkitystä etenkin sotilaallisen huoltovarmuuden turvaamisen kannalta ja osapuolten tarvetta varmistaa puolustusmateriaalin toimitukset osapuolten puolustusvoimille rauhan ja kriisien aikana. Suomessa huoltovarmuudesta säädetään huoltovarmuuden turvaamisesta annetussa laissa (1390/1992). Huoltovarmuus tarkoittaa lain 1 §:n mukaan poikkeusolojen varalta väestön toimeentulon, maan talouselämän ja maanpuolustuksen kannalta välttämättömien taloudellisten toimintojen ja niihin liittyvien teknisten järjestelmien turvaamista. Huoltovarmuuden turvaamiseksi kaikissa oloissa on lain 2 §:n mukaan luotava ja ylläpidettävä riittävä valmius hyödykkeiden tuottamiseksi sekä tuotannon, jakelun, kulutuksen ja ulkomaankaupan ohjaamiseksi. Tarkempia säännöksiä huoltovarmuuden alalla on huoltovarmuuskeskuksesta annetussa asetuksessa (455/2008). Asetuksessa on säännöksiä muun muassa huoltovarmuuskeskuksen tehtävistä, organisaatiosta ja henkilökunnasta.

Huoltovarmuuden tavoitteista annetussa valtioneuvoston päätöksen (857/2013) 1 jaksossa säädetään, että huoltovarmuuden lähtökohtina ovat toimivat kansainväliset markkinat, monipuolinen teollinen pohja, vakaa julkinen talous ja kilpailukykyinen kansantalous. Huoltovarmuuden turvaaminen perustuu toimiviin kansainvälisiin poliittisiin, taloudellisiin ja teknisiin yhteyksiin. Huoltovarmuustoimenpiteet toteutetaan yhteistyössä julkisen sektorin, elinkeinoelämän ja järjestöjen kesken siten, että markkinaehtoisesti tapahtuva ja sääntelyyn perustuva varautuminen sovitetaan yhteen. Kansallisia varautumistoimenpiteitä täydentävät etenkin kansainvälinen yhteistyö, Euroopan unionin yhteisvastuuperiaate ja säädökset sekä eri maiden kanssa tehdyt kahden- ja monenväliset sopimukset taloudellisesta yhteistyöstä kriisitilanteissa.

Valtioneuvoston päätöksen 4 jakson 4 alajakson mukaan sotilaallisen maanpuolustuksen kannalta keskeisiin kansallisiin turvallisuusetuihin liittyvää kriittistä puolustusteollisuutta ylläpidetään ja kehitetään. Kotimaisen puolustusvälineteollisuuden toimintaedellytykset turvataan ja edistetään alan osallistumista kansainväliseen yhteistyöhankkeisiin ja kumppanuusjärjestelyihin. Pohjoismaista yhteistyötä edistetään erityisesti ampumatarvikelogistiikassa ja -tuotannossa sekä puolustusmateriaalin kunnossapidossa ja varastoinnissa. Lisäksi puolustushallinto kehittää kahden- ja monenvälisiä huoltovarmuusjärjestelyitä sotilaallisten suorituskykyjen yhteisen kehittämisen, jakamisen ja käytön mahdollistamiseksi.

1 artikla. Määritelmät. Artiklassa luetellaan ja määritellään sopimuksessa käytetyt keskeiset termit Määritelmät vaikuttavat välillisesti sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten soveltamisalaan ja rajaavat siten myös Suomen lainsäädäntöä

”Turvallisuusluokitellun tiedon” ja ”kolmannen osapuolen” määritelmät ovat artiklan mukaan vastaavat kuin yleisessä turvallisuussopimuksessa (GSA) olevat määritelmät.

”Kriisi” on artiklassa määritelty laajasti ja vastaa pitkälti Suomessa voimassa olevan lain julkisista puolustus- ja turvallisuushankinnoista (1531/2011) 3 §:n 15 kohdan mukaista määritelmää kriisistä. Artiklan määritelmä kriisistä kattaa aseelliset selkkaukset sekä vahinkoa aiheuttavat tapahtumat, jotka ovat mittasuhteiltaan selvästi arkielämän vahinkoa aiheuttavia tapahtumia laajempia ja jossa ihmisten elämä ja terveys tai huomattava määrä arvokasta omaisuutta taikka väestön elinmahdollisuuksien kannalta välttämättömät huoltotoimet ovat merkittävästi vaarantuneet tai rajoittuneet. Kriisin katsotaan olevan kyseessä myös, kun mainitunkaltaisen vahinkoa aiheuttavan tapahtuman uhkaa on pidettävä välittömänä.

”Puolustusteollisuus” tarkoittaa mitä tahansa liikeyritystä, teollista yritystä, laitosta tai muuta oikeushenkilöä, jolla on omaisuutta jonkin osapuolen alueella ja joka tuottaa tai toimittaa puolustusmateriaalia ja siihen liittyviä palveluita puolustustarkoituksiin.

”Puolustustarkoitus” on määritelty artiklassa laajasti tarkoittaen jotakin asevoimien käyttämää tai sille tarkoitettua materiaalin tai palveluiden käyttöä missä päin maailmaa tahansa, johon sisältyy tutkimista, arviointia, mittaamista, tutkimista, suunnittelua, kehittämistä, valmistamista, parantamista, muuttamista, ylläpitoa, korjausta tai muita suunnittelun jälkeisiä palveluita ja tuotteen käyttämistä. Määritelmää ei ole tarkoitettu tyhjentäväksi. Myynti tai siirto kolmansille osapuolille ei kuitenkaan ole käyttöä puolustustarkoituksiin.

”Materiaali” tarkoittaa artiklan mukaan mitä tahansa puolustustarkoitukseen liittyvää materiaalia, ja ”Palvelut” tarkoittavat mitä tahansa työtä, testiä, tarkastusta, ylläpitoa ja korjausta sekä muita suunnittelun jälkeisiä palveluita, koulutusta, teknistä tai muuta tukea mukaan luettuna teknisen tiedon antaminen, jotka liittyvät suoraan mihin tahansa puolustusmateriaaliin tai palveluun puolustustarkoitusta varten.

Artiklassa määritellään myös ”liiteosapuoli”, ”henkilöstö” ja ”kolmas osapuoli” sekä tiedonluovuttamiseen liittyviä käsitteitä.

2 artikla. Tavoitteet. Sopimuksen tavoitteena on muodostaa kehys osapuolten yhteistyön edistämiseksi puolustusmateriaalialalla. Tavoitteen saavuttamiseksi osapuolet toimivat sääntelyesiteiden minimoimiseksi ja edistävät Pohjoismaiden puolustusteollisuusalojen välistä vuoropuhelua. Pohjoismaiden välisen puolustusmateriaaliyhteistyön syventämiseksi on tarkoituksenmukaista muun muassa yhtenäistää ja nopeuttaa maiden välisiä viranomaismenettelyitä tiedon vaihtamiseksi ja vientilupamenettelyjen sujuvoittamiseksi.

3 artikla. Yhteistyön ala. Sopimusta sovelletaan pohjoismaiseen puolustusalan materiaali- ja palveluyhteistyöhön kahden tai useamman osapuolen välillä rauhan tai kriisin aikana. Artiklan toisessa kappaleessa on lueteltu yhteistyön alueita kuitenkin huomioiden, että lista ei ole tyhjennettävä. Mahdollisia yhteistyöalueita ovat selvitykset, analyysit, tutkimukset ja teknologian kehittäminen, suorituskykyjen kehittäminen, hankinnat, vientivalvonta, teollinen yhteistyö, huoltovarmuus sekä materiaalin hävittäminen. Näistä ja muista mahdollisista yhteistyöaloista on tarkoitus tehdä sopimukseen liitteitä alasopimuksiksi.

4 artikla. Liitteet. Artiklassa määritellään tilanteet, edellytykset ja menettelytavat sopimuksen liitteiden eli alasopimusten tekemiselle. Artiklan mukaan kaksi tai useampi osapuoli voi tehdä sopimuksen alaan kuuluvia liitteitä (alasopimuksia) tarkennettujen yhteistyöalojen sääntelemiseksi. Artiklassa määritetään alasopimuksen vähimmäissisällöksi kyseistä yhteistyöaluetta koskevat keskeiset määräykset ja yksityiskohdat sekä vastuut yhteistyön toteuttamiseksi ja valvomiseksi. Myöhemmin alasopimukseen mukaan haluavat osapuolet tulee hyväksyä erikseen sovittavien ehtojen mukaisesti. Artiklan 4 kappaleen mukaan alasopimusta on pidettävä sopimuksen erottamattomana osana ja 5 kappaleen mukaan sopimus on ensisijainen mahdollisissa ristiriitatilanteissa.

5 artikla. Hallinnointi. Artiklassa määrätään sopimuksen soveltamiseen ja täytäntöönpanoon liittyvistä yhteistyöjärjestelyistä osapuolten välillä. Artiklan ensimmäisessä kappaleessa määrätään, että osapuolten nimeämä pohjoismainen konsultaatioryhmä (Nordic Consultation Group, NCG) on kokonaisvastuussa sopimuksen mukaisen toiminnan ohjauksesta, toteuttamisesta ja seurannasta. Päätökset konsultaatioryhmässä tulee tehdä yksimielisesti ja, mikäli päätöstä ei saada tehtyä, kukin edustaja saattaa kysymyksen edustamansa viranomaistahon ratkaistavaksi.

Artiklassa määrätään, että pohjoismainen konsultaatioryhmä perustetaan pohjoismaisen puolustusalan yhteistyön Nordefcon olemassa oleviin rakenteisiin ja sille hyväksytään työjärjestys. Nämä toimet toteutettiin vuoden 2015 aikana. Sopimusjärjestelyn toimenpanoon kannalta konsultaatioryhmän rooli korostuu mahdollisissa ongelmatilanteissa neuvoa ja linjauksia antavana elimenä. Sen on tarkoitettu olevan tärkeä yhteistyömuoto myös informaation, kokemusten ja niin sanottujen parhaiden käytäntöjen vaihtamisen foorumina.

Artiklassa määrätään myös, että alasopimuksen tekevät osapuolet vastaavat lähtökohtaisesti sen mukaisen yhteistyön ohjauksesta, toteuttamisesta ja valvonnasta sekä tekevät yksimielisesti alasopimuksia koskevat päätökset.

6 artikla. Tiedonvaihto. Artiklan ensimmäisen kappaleen mukaan osapuolten tulee noudattaa järjestelyjä, joilla helpotetaan tiedonvaihtoa mukaan luettuna turvallisuusluokiteltu tieto, sopimuksen mukaista yhteistyötä varten. Turvallisuusluokitellun tiedon käsittelyssä sovelletaan yleisen turvallisuussopimuksen (GSA) määräyksiä, joiden lähtökohtaisena tarkoituksena on helpottaa sopimusjärjestelyn mukaista yhteistyötä niin, ettei turvallisuusluokitellun tiedon suoja heikennetä.

Artiklan 2 kappaleen mukaan tietoa vastaanottavan osapuolen tulee suojata kansallisia säädöksiään ja määräyksiään noudattaen luvottomalta luovuttamiselta kaiken sopimuksen soveltamisalaan kuuluvan materiaalin ja siihen liittyvän tekniikan, joiden luovuttava osapuoli katsoo edellyttävän tällaista käsittelyä.

Artiklan 3 kappaleen mukaan sopimuksen osapuolia, jotka eivät ole yksittäisen alasopimuksen osapuolia (alasopimuksen ulkopuoliset osapuolet), on pidettävä kolmansina osapuolina suh-

teessa tiedon luovuttamiseen ja käyttöön, joka tuotetaan alasopimuksen mukaisessa yhteistyössä.

Artikla koskee tiedonvaihdon helpottamista erikseen sovittavin järjestelyin sekä turvallisuusluokitellun tiedon vaihtoa, jota käsitellään lähtökohtaisesti yleisen turvallisuussopimuksen mukaisesti, mutta jota Suomessa sääntelee myös laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999), jäljempänä julkisuuslaki. Julkisuuslaki määrittää viranomaisten asiakirjojen ja muiden tietoaineistojen julkisuutta ja salassapitoa sekä tiedon antamista asiakirjasta ja siihen liittyvää menettelyä. Laki sääntelee myös viranomaisten velvollisuutta toteuttaa hyvää tiedonhallintatapaa, johon sisältyvät tietoturvallisuusvaatimukset. Lisäksi laissa on säännökset viranomaisten velvollisuudesta edistää tiedonsaantia. Lähtökohtaisesti viranomaisten asiakirjat ovat julkisia, jollei tiedonsaantia niistä ole välttämättömistä syistä lailla rajoitettu. Julkisuuslakiin sisältyvät säännökset asiakirjan salassapitovelvollisuuden ja vaitiolovelvollisuuden perusteista ja niiden välisestä suhteesta. Lain mukaan asiakirja on pidettävä salassa, kun se julkisuuslaissa tai muussa laissa on säädetty salassa pidettäväksi tai jos se sisältää tietoja, joista on laissa säädetty vaitiolovelvollisuus. Yleisimmät salassapitoperusteet on keskitetty julkisuuslain 24 §:ään.

Sopimuksen 6 artiklassa tarkoitettu materiaali ja tietoaineisto ovat usein sellaisia, jotka ovat salassa pidettäviä julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 10 tai 20 kohdan nojalla. Artiklan määräykset ovat merkityksellisiä perustuslain 12 §:n 2 momentin suojaaman, julkisuusperiaatteelle rakentuvan tiedonsaantioikeuden kannalta. Tätä tiedonsaantioikeutta saa rajoittaa vain lailla ja vain välttämättömistä syistä. Tällaisena välttämättömänä syynä voidaan pitää Suomen mainetta luotettavana sopimuskumppanina ja Suomen maanpuolustuksen sekä puolustusmateriaaliteollisuuden keskeistä etua.

Lisäksi kyseeseen tulevia tarkentavia määräyksiä on muun muassa viranomaisen toiminnan julkisuudesta ja hyvästä tiedonhallintatavasta annetussa asetuksessa (1030/1999) sekä valtioneuvoston asetuksessa tietoturvallisuudesta valtionhallinnossa (681/2010). Kansainvälisten tietoturvallisuusvelvoitteiden mukaisesti turvallisuusluokitellun asiakirjan salassapitovelvollisuudesta säädetään kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annetussa laissa (588/2004), jota sovelletaan myös elinkeinonharjoittajaan ja tämän palveluksessa olevaan silloin, kun elinkeinonharjoittaja on osapuolena turvallisuusluokitellussa sopimuksessa tai osallistuu tällaista sopimusta edeltävään hankintakilpailuun tai toimii tällaisen elinkeinonharjoittajan alihankkijana. Kansainvälisistä tietoturvallisuusvelvoitteista annetun lain mukaan kansainvälisellä tietoturvallisuusvelvoitteella tarkoitetaan sellaista Suomea sitovaan kansainväliseen sopimukseen sisältyvää määräystä sekä sellaista muuta Suomea koskevaa velvoitetta, jota Suomen on noudatettava ja joka koskee erityissuojattavan aineiston suojaamiseksi tarvittavia toimenpiteitä.

7 artikla. Vaatimukset ja vastuut. Artiklan määräyksiä sovelletaan kaikkiin sopimusjärjestelyn pohjalta nouseviin tai siihen liittyviin oikeudellisiin vastuisiin. Artiklan 2 kappaleen mukaan lähtökohtana on, että jokainen osapuoli luopuu kaikista toisiin osapuoliin kohdistuvista vaatimuksista, jotka koskevat toisen osapuolen henkilöstön aiheuttamaa, omaan henkilöstöön tai omaisuuteen kohdistunutta vahinkoa. Mutta jos tällainen vahinko aiheutuu osapuolen tai sen henkilöstön tahallisuudesta tai törkeästä huolimattomuudesta, tämä osapuoli on yksin vastuussa.

Artiklan 3 kappaleen mukaan kukin osapuoli käsittelee, sopii ja kantaa täyden vastuun kaikista kolmansien osapuolten vaatimuksista, kun tällaisten vaatimusten perustana on kyseisen osapuolen tai sen henkilöstön sopimusjärjestelyn yhteydessä aiheuttama vamma, kuolema, menetykset tai vahinko. Jos kolmannen osapuolen vaatimuksen syynä on kahden tai useamman osapuolen sopimusjärjestelyn yhteydessä aiheuttamasta, yhteistyössä tehdystä teosta tai laimin-

lyönnistä, kaikki asianomaiset osapuolet määrittävät sen osapuolen, joka käsittelee ja sopii vaatimuksen; asianomaiset osapuolet kantavat vastuun sellaisen vaatimuksen kustannuksista sovitettavan osuuden mukaisesti, mistä osapuolet sopivat tapauskohtaisesti. Rajoittamatta artiklan edellä mainittua periaatetta, jos vastuu aiheutuu osapuolen tai sen henkilöstön tahallisesta teosta tai törkeästä huolimattomuudesta, tämä osapuoli on yksin vastuussa.

Artiklan 4 ja 5 kappaleiden mukaan mainittuja sopimusmääräyksiä (kappaleet 1-3) sovelletaan vastaavasti kuhunkin alasopimuksen osapuoleen mistä tahansa vastuusta, joka syntyy jostakin alasopimuksesta tai saa alkunsa sen yhteydessä. Alasopimuksen osapuolet voivat sopia, tarkoituksenmukaisesti ja ottaen huomioon edellä mainitut artiklan määräykset, alasopimuksessa erillisistä toteutusjärjestelyistä, jotka koskevat sellaisten vaatimusten käsittelyä, jotka syntyvät jostakin alasopimuksesta tai saavat alkunsa sen mukaisen yhteistyön yhteydessä.

Artiklassa on valtiosopimusjärjestelyissä tavanomaiset sopimusosapuolien vahingonkorvaus- ja muita vastaavia oikeudellisia vaatimuksia koskevat määräykset. Suomen valtion korvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslain (412/1974) 3 luvussa (työnantajan ja julkisyhteisön korvausvastuu).

8 artikla. Muutokset. Artiklan mukaan osapuolet voivat yhteisellä suostumuksella muuttaa sopimusta. Muutokset tulee toimittaa kaikille osapuolille hyväksymistä varten. Vastaavasti alasopimusten osapuolet voivat muuttaa alasopimuksia yhteisellä suostumuksella.

9 artikla. Erimielisyydet. Artiklassa määrätään riitojen ratkaisumenettelystä sopimuksen ja alasopimusten osalta. Sopimusten tulkintaa ja täytäntöönpanoa koskevat riidat ratkaistaan lähtökohtaisesti konsultaatioryhmän (NCG) puitteissa tai alasopimusten osapuolten välillä käytävin neuvotteluin, eikä niitä saateta minkään kansallisen tai kansainvälisen tuomioistuimen tai kolmannen osapuolen ratkaistavaksi.

10 artikla. Sopimuksen voimassaolon päättymisen ja irtisanominen. Artiklassa määrätään menettelyistä sopimuksen ja alasopimusten mahdollisen päättämisen tai irtisanomisen osalta. Artiklan 1 kappaleen mukaan siinä tapauksessa, että osapuolet tekevät yksimielisen päätöksen sopimuksen päättämisestä, niiden tulee konsultoida toisiaan varmistaakseen sopimuksen pikainen päättäminen mahdollisimman oikeudenmukaisilla ehdoilla. Osapuolten tulee yhdessä sopia siitä, miten sopimuksen päättämisen seuraukset voidaan tyydyttävästi hallinnoida. Sopimus päätetään päivämääränä, jonka osapuolet kirjallisesti hyväksyvät.

Artiklan 2 kappaleessa määrätään, että jos yksi osapuoli katsoo tarpeelliseksi irtisanoa sopimuksen, osapuolen tulee neuvotella toisten osapuolten kanssa irtisanomisen seurauksista. Jos neuvotteluiden päätyttyä osapuoli edelleen haluaa irtisanoa sopimuksen, sen tulee ilmoittaa tästä kirjallisesti sopimuksen tallettajalle. Irtisanominen tulee voimaan vuoden kuluttua siitä päivästä, jolloin sopimuksen tallettaja on ottanut ilmoituksen vastaan tai ilmoituksessa määritettynä myöhemmänä ajankohtana. Irtisanova osapuoli jatkaa osallistumistaan sopimuksen mukaiseen yhteistyöhön, kunnes irtisanoutuminen astuu voimaan.

11 artikla. Loppumääräykset. Artiklassa olevat loppumääräykset vastaavat Wienin valtiosopimusoikeutta koskevassa yleissopimuksessa (SopS 3—5/1970) olevia muotoiluja. Artiklan 1 kappaleessa edellytetään, että sopimus ja sen myöhemmät liitteet on ratifioitava tai hyväksyttävä kansallisen lainsäädännön vaatimusten mukaisesti. Artiklan 2 kappaleessa määrätään sopimuksen tallettajaksi Norjan hallitus, jonka huostaan ratifioimis- tai hyväksymiskirjat talletetaan.

Artiklan 3 kappaleen mukaan sopimus ja sen liitteet tulevat voimaan niiden osapuolten osalta kolmantenakymmenentenä päivänä siitä päivästä, jona tallettaja on vastaanottanut viimeisen ratifioimis- tai hyväksymiskirjan.

Artiklan 4 kappaleessa määrätään, että voimaantulopäivästään lukien sopimus korvaa Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin 9. päivänä kesäkuuta 2001 tekemän sopimuksen. Artiklan 5 kappaleessa määrätään, että edellä mainitusta korvaamisesta huolimatta vuonna 2001 tehdyn sopimuksen 2 artiklan määräykset toimitusvarmuudesta (joka vastaa uuden sopimuksen huoltovarmuutta) ja sen NAMMO AS -yritystä koskeva liite I ovat edelleen voimassa liiteosapuolten välillä kunnes ne toisin sopivat.

Artiklan 6 kappaleessa määrätään, että tallettaja toimittaa sopimuksen ja sen myöhempien alaosopimuksen oikeaksi todistetun jäljennöksen kullekin osapuolelle. Artiklan 7 kappaleessa määrätään, että tallettaja ilmoittaa kullekin osapuolelle erityisesti ratifiointi- ja hyväksymiskirjojen vastaanottamispäivämäärän, ilmoitukset sopimuksesta irtisanoutumisesta ja päivämäärän, jolloin sopimus ja mahdolliset myöhemmät liitteet sekä niitä koskevat muutokset tulevat voimaan.

Sopimuksen lopussa on todettu, että se on tehty yhtenä alkuperäiskappaleena englannin kielellä, joka valittiin yhteistyökieleksi sopimusneuvotteluissa.

2 Lakiehdotusten perustelut

2.1 Laki Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä puolustusmateriaalialan yhteistyöstä tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

1 §. Lain 1 § sisältää tavanomaisen blankettisäännöksen, jolla saatetaan voimaan lailla ne sopimusjärjestelyyn kuuluvat määräykset, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan. Lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä on selostettu edellä yksityiskohtaisten perustelujen yhteydessä.

2 §. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan valtioneuvoston asetuksella samanaikaisesti kun sopimus tulee voimaan.

2.2 Laki Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä puolustusmateriaalialan teollisuuden yhteistyön tukemisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain muuttamisesta

Lailla muutetaan Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä puolustusmateriaalialan teollisuuden yhteistyön tukemisesta vuonna 2001 tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annettua lakia siten, että kumotaan kyseisen sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain (384/2002) 2 § ja muutetaan kyseisen lain 1 § ja 3 §:ä seuraavasti:

1 §. Lain 1 §:ssä määrätään, että Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä puolustusmateriaalialan teollisuuden yhteistyön tukemisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvista määräyksistä on lakina edelleen voimassa sopimuksen 2 artikla.

3 §. Lain 3 §:n mukaisesti valtioneuvoston asetuksella säädetään sopimuksen muiden määräysten ja ehdotetun lain voimaantulosta, jossa yhteydessä määrätään myös vuoden 2001 sopimuksen I liitteen voimassaolon jatkamisesta.

3 Voimaantulo

Sopimus Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin hallitusten välillä puolustusmateriaalialan yhteistyöstä tulee voimaan kolmantenakymmenentenä päivänä sen päivän jälkeen, jona tallettaja on vastaanottanut viimeisen ratifioimis- tai hyväksymiskirjan. Voimaantulo edellyttää kaikkien sopimuspuolten ratifiointia tai hyväksymistä. Hallituksen esityksen antamiseen mennessä kaikki kolme muuta sopimusosapuolta ovat jo ilmoittaneet kansallisen hyväksymismenettelynsä loppuun viemisestä.

Esityksessä olevat lakiehdotukset ovat tarkoitettut tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan kuin sopimus tulee voimaan.

4 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy muun muassa sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan eduskunnan hyväksymistoinnivalta kattaa kaikki aineelliselta luonteeltaan lain alaan kuuluvat kansainvälisen velvoitteen määräykset. Valtiosopimuksen määräykset on luettava lainsäädännön alaan, 1) jos määräys koskee jonkin perustuslaissa turvatun perusoikeuden käyttämistä tai rajoittamista, 2) jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on perustuslain mukaan säädettävä lailla, 3) jos määräys muutoin koskee yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien perusteita, 4) taikka jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on voimassa lain säännöksiä 5) tai siitä on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettävä lailla. Kysymykseen ei vaikuta se, onko jokin määräys ristiriidassa vai sopuinnussa Suomessa lailla annetun säännöksen kanssa (PeVL 11,12 ja 45/2000 vp.).

Sopimuksessa on eduskunnan hyväksyntää edellyttäviä, lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä seuraavissa kohdissa: artikla 1 (Määritelmät), artikla 6 (Tiedonvaihto) ja artikla 7 (Vastuut ja vaateet). Alasopimusten sisältöä ja niiden suhdetta Suomen lainsäädäntöön pitää arvioida erikseen kun käytettävissä on sopimusten allekirjoitusversiot. Jo allekirjoitetussa alasopimuksessa yhteisistä hankinnoista ei ole sellaisia lainsäädännön alan sopimusmääräyksiä, jotka edellyttäisivät eduskuntakäsittelyä. Edellä mainitut sopimuksen määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan, mutta eivät ole ristiriidassa perustuslain kanssa. Näin ollen sopimuksen ei voida katsoa sisältävän määräyksiä, jotka koskisivat perustuslakia sen 94 §:n 2 momentissa tai 95 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla. Sopimus voidaan hallituksen käsityksen mukaan hyväksyä eduskunnassa äänten enemmistöllä ja ehdotus sen voimaansaattamislainsiksi voidaan hyväksyä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään, että eduskunta hyväksyisi Arvidsjaurissa 10 päivänä maaliskuuta 2015 puolustusmateriaalialan yhteistyötä koskevan Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin hallitusten välillä tehdyn sopimuksen.

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä puolustusmateriaalialan yhteistyöstä tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Puolustusmateriaalialan yhteistyöstä Tanskan kuningaskunnan, Suomen tasavallan, Norjan kuningaskunnan ja Ruotsin kuningaskunnan välillä Årvidsjaurissa 10 päivänä maaliskuuta 2015 tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §

Sopimuksen muiden määräysten ja tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

2.

Laki

Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä puolustusmateriaalialan teollisuuden yhteistyön tukemisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä puolustusmateriaalialan teollisuuden yhteistyön tukemisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain (384/2002) 2 § sekä *muutetaan* 1 ja 3 § seuraavasti:

1 §

Turussa 9 päivänä kesäkuuta 2001 Tanskan kuningaskunnan, Suomen tasavallan, Norjan kuningaskunnan ja Ruotsin kuningaskunnan välillä puolustusmateriaalialan teollisuuden yhteistyön tukemisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvista määräyksistä on lakina voimassa 2 artikla sellaisena kuin Suomi on siihen sitoutunut.

3 §

Sopimuksen muiden määräysten ja tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Helsingissä 1 päivänä joulukuuta 2016

Pääministeri

Juha Sipilä

Puolustusministeri Jussi Niinistö

Sopimusteksti

SOPIMUS TANSKAN, SUOMEN, NORJAN JA RUOTSIN HALLITUSTEN VÄLILLÄ YHTEISTYÖSTÄ PUOLUSTUSMATERIAALIALALLA

AGREEMENT BETWEEN THE GOVERNMENTS OF DENMARK, FINLAND, NORWAY AND SWEDEN CONCERNING

COOPERATION IN THE DEFENCE MATERIEL AREA

SISÄLLYSLUETTELO

CONTENTS

Sopimus Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin hallitusten välillä yhteistyöstä puolustusmateriaalialalla

Agreement between the Governments of Denmark, Finland, Norway and Sweden concerning Cooperation in the Defence Materiel Area

1 artikla	Määritelmät
2 artikla	Tavoitteet
3 artikla	Yhteistyön ala
4 artikla	Liitteet
5 artikla	Hallinnointi
6 artikla	Tiedonvaihto
7 artikla	Vaatimukset ja vastuut
8 artikla	Muutokset
9 artikla	Riidat
10 artikla	Sopimuksen voimassaolon päättymisen ja irtisanominen
11 artikla	Loppumääräykset

ARTICLE 1. DEFINITIONS
ARTICLE 2. OBJECTIVES
ARTICLE 3. SCOPE OF COOPERATION
ARTICLE 4. ANNEXES
ARTICLE 5. MANAGEMENT
ARTICLE 6. EXCHANGE OF INFORMATION
ARTICLE 7. CLAIMS AND LIABILITIES
ARTICLE 8. AMENDMENTS
ARTICLE 9. DISPUTES
ARTICLE 10. TERMINATION AND WITHDRAWAL
ARTICLE 11. FINAL PROVISIONS

Sopimus Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin hallitusten välillä yhteistyöstä puolustusmateriaalialalla

Agreement between the Governments of Denmark, Finland, Norway and Sweden concerning Cooperation in the Defence Materiel Area

Johdanto-osa

Preamble

Tanskan kuningaskunnan hallitus, Suomen tasavallan hallitus, Norjan kuningaskunnan hallitus ja Ruotsin kuningaskunnan hallitus (jäljempänä 'osapuolet'), jotka palauttavat mieliin pohjoismaisesta puolustusyhteistyöstä Tanskan kuningaskunnan puolustusministeriön, Suomen tasavallan puolustusministeriön, Islannin ulkoasiainministeriön, Norjan kuningaskunnan puolustusministeriön ja Ruotsin kuningaskunnan puolustusministeriön välillä 5 päivänä marraskuuta 2009 tehdyn yhteisymmärryspöytä-

The Government of the Kingdom of Denmark,
The Government of the Republic of Finland,
The Government of the Kingdom of Norway and
The Government of the Kingdom of Sweden,
(hereinafter referred to as the "Parties")
recalling the Memorandum of Understanding between the Ministry of Defence of the Kingdom of Denmark and the Ministry of Defence of the Republic of Finland and the

kirjan (NORDEFECO MoU),

ovat tietoisia puolustus- ja turvallisuusalan hankintoja koskevasta direktiivistä (2009/81/EY), yhteisön sisällä tapahtuvia puolustukseen liittyvien tuotteiden siirtoja koskevasta direktiivistä (2009/43/EY) sekä julkisia hankintoja ja vientivalvontaa koskevasta osapuolten lainsäädännöstä,

palauttavat mieliin osapuolten puolustusministerien 15 päivänä marraskuuta 2011 esittämän toivomuksen siitä, että puolustusmateriaalialan teollisuuden yhteistyön tukemisesta Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä 9 päivänä kesäkuuta 2001 tehty sopimus tarkistettaisiin,

palauttavat mieliin osapuolten puolustusministerien 14 päivänä maaliskuuta 2013 tekemän päätöksen sopimuksen rakenteen mallin uudistamisesta,

ovat tietoisia tahdosta kehittää pohjoismaista teollisuusyhteistyötä edelleen ja jatkaa kilpailukykyisen pohjoismaisen puolustusalan teollisuuden kehittämistä tulevaisuudessa, ottaen erityisesti huomioon puolustusta ja turvallisuusalan hankintoja koskevan direktiivin (2009/81/EY) ja yhteisön sisällä tapahtuvia puolustukseen liittyvien tuotteiden siirtoja koskevan direktiivin (2009/43/EY),

ovat tietoisia siitä, että kaiken tämän sopimuksen mukaisen toiminnan tulee olla sopusoinnussa Tanskan, Suomen ja Ruotsin EU-jäsenyyden, Norjan ETA-jäsenyyden ja Tanskan ja Norjan Nato-jäsenyyden kanssa sekä näistä jäsenyyksistä johtuvien velvoitteiden ja sitoumuksien kanssa,

tiedostavat vahvan pohjoismaisen puolustusteollisuuden ylläpitämisen hyödyt huoltovarmuuden näkökulmasta,

ovat tietoisia turvallisuusluokitellun tiedon vastavuoroisesta suojaamisesta ja vaihtamisesta Tanskan, Suomen, Islannin, Norjan ja Ruotsin välillä Oslossa 7 päivänä toukokuuta 2010 tehdystä yleisestä turvallisuussopimuksesta, jonka tarkoituksena on helpottaa teollista yhteistyötä, heikentämättä turvallisuusluokitellun tiedon turvallisuutta,

palauttavat mieliin osapuolten tarpeen turvata puolustusmateriaalin toimitus kansallisille puolustusvoimille rauhan, kriisien ja sodan aikana ja ottavat huomioon kunkin osapuolen muut kansainväliset sitoumukset,

ottavat huomioon sovellettavat osapuolten

Ministry for Foreign Affairs of Iceland and the Ministry of Defence of the Kingdom of Norway and the Government of the Kingdom of Sweden on Nordic Defence Cooperation (NORDEFECO MoU), signed on 5 November 2009;

recognizing the Defence and Security Procurement Directive (2009/81/EC) and the Intra-Community Transfer Directive for defence-related products (2009/43/EC) and the Parties' respective legislation on public procurement and export control;

recalling that the Ministers of Defence of the Parties expressed on 15 November 2011 their wish to revise the Agreement between Denmark, Finland, Norway and Sweden concerning Support for Industry Cooperation in the Defence Materiel Area, signed on 9 June 2001;

recalling the decision of the Ministers of Defence of the Parties of 14 March 2013 regarding a revised model for the structure of the Agreement;

recognizing the desire for a further development of Nordic industry cooperation and a continued development of a competitive Nordic Defence Industry in the future, especially taking into consideration the Defence and Security Procurement Directive (2009/81/EC) and the Intra-Community Transfer Directive for defence-related products (2009/43/EC);

acknowledging that any activity undertaken under this Agreement shall be compatible with the EU membership of Denmark, Finland and Sweden as well as with Norway's membership of the EEA and the membership of Denmark and Norway of NATO, and with the obligations and commitments resulting from such membership;

acknowledging the advantages of maintaining a strong Nordic Defence Industry from a security of supply perspective;

recognizing the General Security Agreement on the Mutual Protection and Exchange of Classified Information between Denmark, Finland, Iceland, Norway and Sweden, hereinafter referred to as the "GSA", signed in Oslo on 7 May 2010 with a view to facilitating industry cooperation without undermining the security of Classified Information;

välillä tehdyt huoltovarmuutta koskevat sopimukset,
ovat sopineet seuraavasta:

1 ARTIKLA MÄÄRITELMÄT

Tässä sopimuksessa
”liiteosapuoli” tarkoittaa niitä osapuolia, jotka ovat sopineet liitteestä,
”turvallisuusluokiteltu tieto” tarkoittaa missä tahansa muodossa olevaa tietoa, joka jonkin osapuolen lainsäädännön mukaan on suojattava menettämiseltä, luvattomalta ilmaisemiselta tai muulta vaarantumiselta ja joka on merkitty turvallisuusluokitelluksi,
”kriisi” tarkoittaa tilannetta, jossa vahinkoa aiheuttavat tapahtumat ovat mittasuhteiltaan selvästi arkielämän vahinkoa aiheuttavia tapahtumia laajempia ja jossa ihmisten elämä ja terveys tai huomattava määrä arvokasta omaisuutta taikka väestön elinmahdollisuuksien kannalta välttämättömät huoltotoimet ovat merkittävästi vaarantuneet tai rajoittuneet; kriisin katsotaan olevan kyseessä myös, kun mainitunkaltaisen vahinkoa aiheuttavan tapahtuman uhkaa on pidettävä välittömänä; aseellisia selkkauksia pidetään kriiseinä,
”puolustusteollisuus” tarkoittaa kaikkia yritys-, teollisuus- tai muun alan oikeushenkilöitä, joilla on omaisuutta osapuolten alueella ja jotka tuottavat tai toimittavat materiaalia ja siihen liittyviä palveluita puolustustarkoituksiin,
”puolustustarkoitukset” tarkoittaa asevoimien tai jonkun muun niiden puolesta suorittamaa käyttöä jossakin osassa maailmaa, ja siihen sisältyy, ei kuitenkaan yksinomaan, selvityksiä, arviointia, määrittämiä, tutkimusta, suunnittelua, kehittämistä, valmistamista, parantamista, muuntamista, ylläpitoa, korjauksia tai muita suunnittelun jälkeisiä palveluita ja tuotteen käyttämistä. Tähän ei sisälly myyntiä tai siirtämistä kolmansille osapuolille,
”luovuttava osapuoli” tarkoittaa sitä osa-

recalling the Parties' need to safeguard the supply of defence Materiel to the national defence forces in times of peace, Crisis and war and taking into account each Party's other international commitments;
taking into account the relevant agreements concluded between the Parties concerning security of supply;
have agreed as follows:

ARTICLE 1 DEFINITIONS

For the purpose of this Agreement:
“Annex Participants” means those Parties that have agreed upon an Annex;
“Classified Information” means information, regardless of its form, that under the laws of either Party requires protection against loss, unauthorised disclosure or other compromise and has been so designated;
“Crisis” means any situation in which a harmful event has occurred which clearly exceeds the dimensions of harmful events in everyday life and which substantially endangers or restricts the life and health of people, has a substantial impact on property values, or requires measures in order to supply the population with necessities; a Crisis is also deemed to have arisen if the occurrence of such a harmful event is considered impending; armed conflicts are regarded as Crises;
“Defence Industry” means all corporate, industrial and other legal entities having assets located within the territories of the Parties and producing or supplying Materiel and related Services for Defence Purposes;
“Defence Purposes” means use by or for the armed forces in any part of the world and includes, but is not limited to, study, evaluation, assessment, research, design, development, manufacture, improvement, modification, maintenance, repair and other post-design Services, and product deployment. This does not include sales or transfer to Third Parties;
“Disclosing Party” means the Party, as well as any other State bodies or public or private legal entities under its jurisdiction, releasing Information, including Classified Information;

puolta ja muita sen lainkäyttövaltaan kuuluvia valtion elimiä tai julkisia tai yksityisiä oikeushenkilöitä, jotka luovuttavat tietoa, mukaan luettuna turvallisuusluokiteltu tieto,

”tieto” tarkoittaa tämän sopimuksen yhteistyöaloilla käytettävää tietoa riippumatta sen muodosta tai lajista,

”materiaali” tarkoittaa puolustustarkoituksiin tarkoitettua varustusta,

”henkilöstö” tarkoittaa osapuolen sotilas- tai siviilihenkilöstöä,

”vastaanottava osapuoli” tarkoittaa sitä osapuolta ja muita sen lainkäyttövaltaan kuuluvia valtion elimiä tai julkisia tai yksityisiä oikeushenkilöitä, joille luovuttava osapuoli luovuttaa tietoa, mukaan luettuna turvallisuusluokiteltu tieto,

”palvelut” tarkoittaa sellaista työtä, testiä, tarkastusta, ylläpitoa ja korjausta sekä muuta suunnittelun jälkeistä palvelua, koulutusta ja teknistä tai muuta tukea, mukaan luettuna teknisen tiedon antaminen, joka liittyy suoraan johonkin puolustustarkoituksiin tarkoitettuun materiaaliin tai palveluun,

”kolmas osapuoli” tarkoittaa laitosta, kansainvälistä tai kansallista järjestöä, oikeushenkilöä tai valtiota, joka ei ole tämän sopimuksen osapuoli.

2 ARTIKLA TAVOITTEET

1. Tämä sopimus muodostaa kehyksen osapuolien yhteistyölle, jonka tarkoituksena on edelleen helpottaa puolustusmateriaalialan kehittämistä.

2. Osapuolet pyrkivät minimoimaan sääntelyesteet ja edistämään Pohjoismaiden puolustusteollisuuksien välistä vuoropuhelua.

3 ARTIKLA YHTEISTYÖN ALA

1. Tätä sopimusta sovelletaan puolustustarkoituksiin tarkoitettuja palveluja ja materiaalia koskevaan pohjoismaiseen yhteistyöhön kahden tai useamman osapuolen välillä rauhan tai kriisin aikana.

2. Tämän sopimuksen mukainen yhteistyö sisältää seuraavat alat, mutta ei rajoitu niihin:

- selvitykset, analyysit sekä tutkimus ja

”Information” means any information used in areas of cooperation within this Agreement, regardless of form and type;

”Materiel” means any equipment for Defence Purposes;

”Personnel” means military members or civilian employees of a Party;

”Receiving Party” means the Party, as well as other State bodies or public or private legal entities under its jurisdiction, to which Information, including Classified Information, is released by the Disclosing Party;

”Services” means any work, test, inspection, maintenance and repair, and other post-design services, training, technical or other assistance, including the provision of technical Information, directly connected to any Materiel or any other service for Defence Purposes;

”Third Party” means any institution, international or national organization, legal entity or State that is not a Party to this Agreement.

ARTICLE 2 OBJECTIVES

1. This Agreement constitutes a framework for the Parties’ cooperation to facilitate further development within the defence Materiel area.

2. The Parties shall work to minimize regulatory hindrance and encourage dialogue within the Defence Industry between the Nordic countries.

ARTICLE 3 SCOPE OF COOPERATION

1. This Agreement is applicable to Nordic cooperation on Materiel and Services for Defence Purposes between two or more Parties in times of peace or Crisis.

2. The cooperation within this Agreement includes, but is not limited to, the following areas:

- studies, analyses and research and tech-

teknologia/kehittäminen

- suorituskyvyn kehittäminen
- hankinnat
- vientivalvonta
- teollisuuden osallistuminen
- huoltovarmuus ja
- materiaalin hävittäminen.

nology/development;

- capability development;
- procurement;
- export control;
- Industrial participation;
- security of supply and
- disposal of Materiel.

4 ARTIKLA LIITTEET

ARTICLE 4 ANNEXES

1. Kaksi tai useampia osapuolia voi sopia tämän sopimuksen liitteistä tiettyjen yhteistyöalojen sääntelemiseksi liiteosapuolien välillä. Liitteessä määritetään kyseistä yhteistyöalaa koskevat määräykset ja yksityiskohdat, mukaan luettuna vastuu liitteen mukaisen yhteistyön toteuttamisesta ja valvonnasta.

1. Two or more Parties may agree upon Annexes to this Agreement to regulate specific areas of cooperation between the Annex Participants. An Annex shall lay down the provisions and further details regarding the area of cooperation in question, including the responsibility for the execution and supervision of the cooperation under the Annex.

2. Liitteessä vähintään nimetään liiteosapuolet sekä määritetään liitteen soveltamisala ja hallinnointi ja sen voimassaolon päättäminen.

2. An Annex shall, as a minimum, identify the Annex Participants and regulate the scope, management and termination of the Annex.

3. Uusia liiteosapuolia hyväksytään ehdoilla, joista olemassa olevat liiteosapuolet päättävät yksimielisesti.

3. New Annex Participants shall be admitted on conditions to be agreed upon by unanimous decision of the existing Annex Participants.

4. Liite katsotaan sopimuksen erottamattomaksi osaksi liiteosapuoliin nähden.

4. An Annex shall form an integral part of the Agreement in relation to the Annex Participants.

5. Jos sopimuksen määräysten ja liitteiden tulkinnat eroavat toisistaan, sovelletaan ensisijaisesti sopimusta.

5. In case of differences of interpretation between provisions of the Agreement and the Annexes, the Agreement shall govern.

5 ARTIKLA HALLINNOINTI

ARTICLE 5 MANAGEMENT

1. Osapuolten nimittämä pohjoismainen konsultaatioryhmä (Nordic Consultation Group, NCG) on kokonaisvastuussa tämän sopimuksen mukaisen toiminnan ohjauksesta, toteuttamisesta ja valvonnasta. Pohjoismainen konsultaatioryhmä perustetaan pohjoismaisen puolustusalan yhteistyön olemassa oleviin rakenteisiin.

1. A Nordic Consultation Group (NCG), appointed by the Parties, shall exercise overall responsibility for the guidance, execution and supervision of this Agreement. The NCG shall be established within the existing structures of Nordic defence cooperation.

2. Asianomaiset liiteosapuolet vastaavat yksittäisen liitteen mukaisen yhteistyön ohjauksesta, toteuttamisesta ja valvonnasta, ellei liitteessä toisin määrätä.

2. Responsibility for the guidance, execution and supervision of the cooperation under a specific Annex shall be exercised by the relevant Annex Participants, unless otherwise stipulated in the Annex.

3. Kukin osapuoli nimeää yhden edustajan

3. The NCG shall be composed of one rep-

pohjoismaiseen konsultaatioryhmään. Edustajat voivat avustaa kansalliset asiantuntijat.

4. Pohjoismaisen konsultaatioryhmän päätöksen tulee olla yksimielisiä. Jos se ei pysty tekemään jostakin asiasta päätöstä oikea-aikaisesti, kukin edustaja saattaa kysymyksen edustamansa viranomaisen ratkaistavaksi.

5. Asianomaiset liiteosapuolet tekevät yksittäisiä liitteitä koskevat päätökset yksimielisesti.

6. Pohjoismainen konsultaatioryhmä laatii ja hyväksyy oman työjärjestyksensä.

6 ARTIKLA TIEDONVAIHTO

1. Osapuolet tekevät järjestelyjä, joilla helpotetaan tiedonvaihtoa, mukaan luettuna turvallisuusluokiteltu tieto, tämän sopimuksen mukaista yhteistyötä varten, jollei yleisen turvallisuus sopimuksen määräyksistä muuta johdu.

2. Vastaanottava osapuoli suojaa kansallisia säädöksiään ja määräyksiään noudattaen luvattomalta luovuttamiselta kaiken tämän sopimuksen soveltamisalaan kuuluvan materiaalin ja siihen liittyvän tekniikan, joiden luovuttava osapuoli katsoo edellyttävän tällaista käsittelyä.

3. Tämän sopimuksen osapuolet, jotka eivät ole yksittäisen liitteen liiteosapuolia (liitteen ulkopuoliset osapuolet), katsotaan kolmansiksi osapuoliksi sellaisen tiedon luovuttamiseen ja käyttöön nähden, joka tuotetaan yksittäisen liitteen mukaisessa yhteistyössä.

7 ARTIKLA VAATIMUKSET JA VASTUUT

1. Tästä sopimuksesta johtuviin tai siihen liittyviin vastuisiin sovelletaan seuraavia määräyksiä.

2. Jokainen osapuoli luopuu kaikista toiseen osapuoleen kohdistuvista vaatimuksista, jotka koskevat tämän toisen osapuolen henkilöstön ensin mainitun osapuolen henkilöstölle tai omaisuudelle aiheuttamaa vahinkoa. Jos kuitenkin tällainen vahinko aiheutuu osapuolen tai sen henkilöstön tahallisesta rikkomuksesta tai törkeästä huolimattomuudesta, tämä osapuoli vastaa vastuun kustannuksista

representative designated by each Party. The representatives in the NCG may be assisted by national experts.

4. Decisions of the NCG shall be made unanimously. If the NCG is unable to reach a timely decision on an issue, each NCG representative shall refer the issue to its represented authority for resolution.

5. Decisions regarding specific Annexes shall be made unanimously by the relevant Annex Participants.

6. The NCG shall establish and approve terms of reference for the NCG.

ARTICLE 6 EXCHANGE OF INFORMATION

1. The Parties shall enter into arrangements to facilitate the exchange of Information, including Classified Information, for the purpose of cooperation under this Agreement, subject to the provisions of the GSA.

2. Any Materiel and related technology covered by this Agreement, which is determined by the Disclosing Party to require protection from unauthorised disclosure, shall be handled accordingly by the Receiving Party, subject to its national laws and regulations.

3. Parties to this Agreement who are not Annex Participants to a specific Annex (non-Annex Participants), shall be considered Third Parties with regard to disclosure and use of Information generated in cooperation under a specific Annex.

ARTICLE 7 CLAIMS AND LIABILITIES

1. For any liability arising out of or in connection with this Agreement, the following provisions shall apply.

2. Each Party shall waive all claims against another Party with respect to damage caused to the former's Personnel or property by the latter's Personnel. If, however, such damage results from wilful misconduct or gross negligence of a Party, or its Personnel, the costs of any liability shall be borne by that Party alone.

yksin.

3. Kukin osapuoli käsittelee ja selvittää kaikkien kolmansien osapuolten vaatimusten kustannukset ja vastaa niistä täysimääräisesti, kun nämä vaatimukset perustuvat tähän sopimukseen liittyvään kyseisen osapuolen tai sen henkilöstön tekoon tai laiminlyöntiin, joka on aiheuttanut vamman, kuoleman, menetyksen tai vahingon. Jos kolmannen osapuolen vaatimus perustuu kahden tai useamman osapuolen yhteistyössä tekemään tekoon tai laiminlyöntiin, joka liittyy tähän sopimukseen, kaikkien asianomaisten osapuolten sopivimmaksi määrittämä osapuoli käsittelee ja selvittää vaatimuksen; asianomaiset osapuolet vastaavat tällaisen vaatimuksen kustannuksista suhteessa, josta osapuolet sopivat keskenään kussakin tapauksessa. Jos vaatimus perustuu osapuolen tai sen henkilöstön tahalliseen rikkomukseen tai törkeään huolimattomuuteen, tämä osapuoli vastaa vaatimuksen kustannuksista yksin, sanotun rajoittamatta edellä tässä kohdassa mainittua periaatetta.

4. Edellä 1–3 kohdan määräyksiä sovelletaan vastaavasti kuhunkin liiteosapuoleen sellaisen vastuun osalta, joka johtuu jostakin tämän sopimuksen liitteestä tai liittyy siihen.

5. Edellä sanotun estämättä asianomaiset liiteosapuolet voivat tapauksen mukaan ja edellä olevan 2 ja 3 kohdan huomioon ottaen sopia liitteessä erillisistä täytäntöönpanojärjestelyistä, jotka koskevat liitteestä johtuvien tai siihen liittyvien vaatimusten ja vastuiden käsittelyä.

8 ARTIKLA MUUTOKSET

1. Osapuolet voivat muuttaa tätä sopimusta yhteisellä suostumuksella. Muutokset tulee toimittaa kaikille osapuolille hyväksyttäväksi.

2. Liitteitä voidaan muuttaa liiteosapuolten yhteisellä suostumuksella.

9 ARTIKLA RIIDAT

1. Kaikki tämän sopimuksen tulkintaa tai täytäntöönpanoa koskevat riidat ratkaistaan

3. Each Party shall deal with, settle and bear the full costs of all Third Party claims, where such a claim arises due to an act or omission of that Party or its Personnel which results in injury, death, loss or damage in connection with this Agreement. If a Third Party claim is caused by a collaborative act or omission by two or more Parties in connection with this Agreement, the most appropriate Party, as determined by all the involved Parties, shall deal with and settle the claim; the costs of such liability shall be borne by the involved Parties in accordance with an agreed ratio to be agreed upon by the Parties in each case. Without prejudice to the foregoing principle of this paragraph, if such a claim results from wilful misconduct or gross negligence of a Party or its Personnel, the costs of this liability shall be borne by that Party.

4. The provisions in paragraphs 1-3 shall apply correspondingly to the respective Annex Participants for any liability arising out of or in connection with any of the Annexes to this Agreement.

5. Notwithstanding the above, the relevant Annex Participants may, as appropriate and taking into account paragraphs 2 and 3 above, agree in the Annex on separate implementing arrangements in regard to dealing with claims and liabilities arising out of or in connection with the Annex.

ARTICLE 8 AMENDMENTS

1. The Parties may amend this Agreement by common consent. The amendments shall be submitted to all Parties for approval.

2. Annexes may be amended by common consent of the Annex Participants.

ARTICLE 9 DISPUTES

1. Any disputes regarding the interpretation or implementation of this Agreement shall be

neuvottelemalla pohjoismaisessa konsulttiyhtymässä, eikä niitä saateta kansallisen tai kansainvälisen tuomioistuimen tai kolmannen osapuolen ratkaistavaksi.

2. Kaikki tämän sopimuksen liitteiden tulkintaa tai täytäntöönpanoa koskevat riidat ratkaistaan liiteosapuolten välisellä neuvottelulla, eikä niitä saateta kansallisen tai kansainvälisen tuomioistuimen tai kolmannen osapuolen ratkaistavaksi.

10 ARTIKLA SOPIMUKSEN VOIMASSAOLON PÄÄTTÄMINEN JA IRTISANOMINEN

1. Jos osapuolet päättävät yksimielisesti päättää tämän sopimuksen voimassaolon, ne neuvottelevat keskenään varmistaakseen voimassaolon pikaisen päättymisen mahdollisimman oikeudenmukaisilla ehdoilla. Ne päättävät keskenään tarvittavasta ratkaisusta, jonka avulla sopimuksen voimassaolon päättymisen seuraukset pystytään hallitsemaan hyväksyttävällä tavalla. Sopimuksen voimassaolo päättyy osapuolten kirjallisesti hyväksymänä päivänä.

2. Jos osapuoli katsoo tarpeelliseksi irtisanoa tämän sopimuksen, irtisanoutuva osapuoli neuvottelee toisten osapuolten kanssa irtisanomisen seurauksista. Jos neuvottelujen päätyttyä kyseinen osapuoli edelleen tahtoo irtisanoa tämän sopimuksen, se ilmoittaa irtisanomisesta kirjallisesti tallettajalle. Irtisanominen tulee voimaan vuoden kuluttua siitä päivästä, jona tallettaja on ottanut ilmoituksen vastaan tai irtisanomisilmoituksessa mahdollisesti määritettynä myöhemmän ajankohtana. Irtisanoutuva osapuoli jatkaa osallistumistaan sopimuksen mukaiseen yhteistyöhön irtisanomisen voimaantulopäivään saakka.

3. Samoja menettelyjä sovelletaan liiteosapuoliin liitteen voimassaolon päättämisen tai sen irtisanomisen osalta.

11 ARTIKLA LOPPUMÄÄRÄYKSET

1. Tämä sopimus ja sen mahdolliset myöhemmät liitteet sekä niiden muutokset ratifi-

resolved through consultation in the NCG and shall not be referred to any national or international tribunal or Third Party for settlement.

2. Any disputes regarding the interpretation or implementation of Annexes to this Agreement shall be resolved through consultation between the Annex Participants and shall not be referred to any national or international tribunal or Third Party for settlement.

ARTICLE 10 TERMINATION AND WITHDRAWAL

1. If the Parties decide unanimously to terminate this Agreement, they shall consult with each other to ensure its prompt termination on the most equitable terms. They shall jointly determine the settlement required to satisfactorily manage the consequences of the termination. The Agreement shall terminate on a date to be approved by the Parties in writing.

2. If a Party considers it necessary to withdraw from this Agreement, the withdrawing Party shall consult with the other Parties on the consequences of any such withdrawal. If, on completion of these consultations, the withdrawing Party still wishes to withdraw from the Agreement, the Party shall then notify the Depositary in writing of its withdrawal. The withdrawal shall take effect one year after the date of receipt of the notification by the Depositary or on such later date as may be specified in the notification of withdrawal. The withdrawing Party shall continue its participation in the cooperation under the Agreement until the effective date of withdrawal.

3. The same procedures shall apply for the Annex Participants with regard to termination of or withdrawal from an Annex.

ARTICLE 11 FINAL PROVISIONS

1. This Agreement and any subsequent Annexes, as well as their amendments, shall be

oidaan tai hyväksytään kansallisen lainsäädännön vaatimusten mukaisesti.

2. Ratifioimis- tai hyväksymiskirjat talletetaan sopimuksen ja sen liitteiden tallettajana toimivan Norjan hallituksen huostaan.

3. Tämä sopimus ja sen mahdolliset myöhemmät liitteet sekä niiden muutokset tulevat voimaan osapuolen tai liiteosapuolen osalta kolmantenakymmenentenä päivänä siitä päivästä, jona tallettaja on ottanut vastaan viimeisen ratifioimis- tai hyväksymiskirjan.

4. Tämä sopimus korvaa voimaantulopäivästään lukien puolustusmateriaalialan teollisuuden yhteistyön tukemisesta Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä 9 päivänä kesäkuuta 2001 tehdyn sopimuksen.

5. Tämän korvaamisen estämättä 9 päivänä kesäkuuta 2001 tehdyn sopimuksen 2 artiklan (Toimitusvarmuus) määräykset ja sen NAMMO AS -yrittystä koskeva liite I ovat edelleen voimassa liiteosapuolten välillä, kunnes nämä sopivat keskenään toisin.

6. Tallettaja lähettää kullekin osapuolelle oikeaksi todistetun jäljennöksen tästä sopimuksesta ja mahdollisista myöhemmistä liitteistä.

7. Tallettaja ilmoittaa kullekin osapuolelle erityisesti

- a) kunkin 2 kohdassa tarkoitetun ratifioimis- tai hyväksymiskirjan vastaanottamispäivän;
- b) ilmoitukset 10 artiklan kohdassa 2 tarkoitetuista sopimuksen irtisanomisista;
- c) tämän sopimuksen ja mahdollisten myöhempien liitteiden sekä niiden muutosten voimaantulopäivän.

Tämän vakuudeksi allekirjoittaneet, hallitustensa asianmukaisesti valtuuttamina, ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

Tehty Arvidsjaurissa 10 päivänä maaliskuuta 2016 yhtenä englanninkielisenä alkuperäiskappaleena.

Tanskan kuningaskunnan hallituksen puolesta

subject to ratification, approval or acceptance as may be required by national legislation.

2. Instruments of ratification, approval or acceptance shall be deposited with the Government of Norway, which is the Depositary of the Agreement and the Annexes.

3. This Agreement and any subsequent Annexes, as well as their amendments, shall enter into force for a Party or an Annex Participant respectively on the thirtieth day following the date of receipt by the Depositary of the last instrument of ratification, approval or acceptance.

4. From the date of its entry into force, this Agreement shall replace the Agreement between Denmark, Finland, Norway and Sweden Concerning Support for Industry Cooperation in the Defence Materiel Area, signed on 9 June 2001.

5. Notwithstanding the replacement, the provisions of Section 2 (Security of supply) of the Agreement signed on 9 June 2001 and Annex 1 thereto relating to NAMMO AS shall continue to be in force between the Annex Participants until otherwise agreed between them.

6. The Depositary shall transmit a certified copy of this Agreement and any subsequent Annexes to each Party.

7. The Depositary shall notify each Party of, in particular:

- a) the date of receipt of each instrument of ratification, approval or acceptance referred to in paragraph 2 above;
- b) the notification of withdrawals referred to in paragraph 2 of Article 10 above, and
- c) the date of entry into force of this Agreement and any subsequent Annexes, as well as their amendments.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned, being duly authorized by their respective Governments, have signed the present Agreement.

Done in Arvidsjaur this 10 of March 2015 in a single original in the English language.

For the Government of the Kingdom of Denmark

HE 253/2016 vp

Suomen tasavallan hallituksen puolesta	For the Government of the Republic of Finland
Norjan kuningaskunnan hallituksen puolesta	For the Government of the Kingdom of Norway
Ruotsin kuningaskunnan hallituksen puolesta	For the Government of the Kingdom of Sweden

2.

Laki

Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä puolustusmateriaalialan teollisuuden yhteistyön tukemisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan Tanskan, Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä puolustusmateriaalialan teollisuuden yhteistyön tukemisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain (384/2002) 2 § sekä
muutetaan 1 ja 3 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §
Turussa 9 päivänä kesäkuuta 2001 Tanskan kuningaskunnan, Suomen tasavallan, Norjan kuningaskunnan ja Ruotsin kuningaskunnan välillä puolustusmateriaalialan teollisuuden yhteistyön tukemisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §
Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta voidaan antaa tasavallan presidentin asetuksella.

3 §
Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

1 §
Turussa 9 päivänä kesäkuuta 2001 Tanskan kuningaskunnan, Suomen tasavallan, Norjan kuningaskunnan ja Ruotsin kuningaskunnan välillä puolustusmateriaalialan teollisuuden yhteistyön tukemisesta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan *kuuluvista määräyksistä on* lakina voimassa *2 artikla sellaisena* kuin Suomi on siihen sitoutunut.

2 §
[kumotaan]

3 §
Sopimuksen muiden määräysten ja tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.